

Основен икономически проблем

Публикувано от Simonsita на 02.02.2010, 21.10

Основен икономически проблем

(Икономика)

Потребностите на хората и ресурсите са двата компонента, които се отнасят до основния икономически проблем. Той произтича от обстоятелството, че човешките потребности от блага са безгранични, непрекъснато нарастват и се обогатяват. За разлика от тях производствените ресурси са ограничени и се ограничават възможностите за производство. Това противоречие между безграничните потребности и ограничените ресурси образува **основния икономически проблем** на икономиката. Определя се като основен, тъй като, от една страна отразява началният (производството) и крайният (потреблението) полюси на възпроизводствената дейност на хората, а от друга - в него се преплитат всички останали въпроси, изучавани от икономическата теория.

Оскъдността е важна характеристика на икономическия проблем. Според смисъла, който се влага в това понятие, оскъдност има във всички случаи, при които е налице несъответствие между потребностите и възможностите за тяхното задоволяване. Оскъдността не трябва да се асоциира с недостиг или нищета. Това че някой ресурс е ограничен означава само че прираста на запасите на този ресурс трябва да бъде използван рационално. Проблема, пред който се изправя всеки икономически субект е ефективно използване на оскъдните ресурси, за да се задоволи в най-голяма степен потребителското търсене.

Оскъдността налага да се прави избор на най-добрия от алтернативните варианти на разпределение и използване на ресурсите, при който се постига пълно задоволяване на потребностите. Различните възможности за използване на наличните ресурси се представят като алтернативи между които трябва да се прави избор. Всеки индивид, всяка фирма или правителство постоянно се сблъскват с необходимостта да изберат определена алтернатива. Индивидът и домакинствата са принудени да изберат най-добрата алтернатива при изразходване на семейния доход. Фирмите работещи в режим на конкуренция в още по-голяма степен са принудени да изберат най-оптималния вариант. Пред същата задача е изправено правителството при подготовка на бюджета. Икономическата теория учи хората да постъпват рационално, да максимизират резултатите си (потребителя - към максимално задоволяване на своите потребности, фирмата - към максимизиране на печалбата, държавата - към високо равнище на

благосъстоянието на хората).

Избора на алтернатива е свързан с **алтернативни разходи**. Това понятие показва че производствените ресурси използвани на едно място не могат в същото време да бъдат използвани на друго място. Създаването на дадена стока означава загуба на възможност за производството на друга стока. Всеки конкретен избор за използването на някакви ресурси предполага отказване от други възможности за употребата им т.е означава че се пропуска някаква възможност. Стойността, респективно цената на всяка пропусната възможност се нарича **алтернативен разход**. Под това понятие се разбират разходите за едно благо от което трябва да се откажем, за да получим друго благо. Изразено по друг начин алтернативните разходи на стоката и количеството други стоки, от които трябва да се откажем за да получим избраната стока.

Алтернативните разходи са свързани с проблема за **ефективността**. Тази категория изразява отношението “разходи - продукт”. Тя характеризира връзката между ограничените ресурси, употребявани в производството и получените резултати във вид на някакъв продукт. Ефективността се увеличава, когато при определено количество ресурси се получава повече продукция, или когато определено количество продукти се произвеждат с намаляващи разходи.

Националния икономически субект се стреми да избира най-добрите алтернативни възможности за разпределение и използване на ограничените ресурси, за да максимизира очаквания резултат. На макроравнище проблемът за ефективността се свежда до 2 главни момента:

- постигане на пълна заетост и натовареност на производствените мощности и използване на ресурсоспестяващи технологии
- най-рационално разпределение на ресурсите с цел максимизиране на резултата и минимизиране на разходите. Разходите трябва да са съгласувани със структурата на потребителското търсене.

Осигуряването на пълна заетост на наличните ресурси е важна икономическа цел. Това означава, да не се допускат загуби от бездействието и неизползването на част от работната сила, земя, капитал. Но проблемът има и друг аспект: разпределението на ресурсите между алтернативните начини на тяхното използване трябва да осигурява максимална ефективност от тяхното действие. Прието е че икономиката достига предела на своята ефективност, когато не е възможно да се произвежда повече от даден продукт. Това би означавало че ресурсите са не само напълно заети, но и всеки се използва по продуктивния технологичен начин.

